

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

Bilgi Notları

Ocak 2024

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Ocak ayında Kabul Edilebilirliğe ilişkin olanlar haricinde 16 karar verdi. Mahkeme, bu kararların 15'ini orta öneme sahip karar olarak tasnif etti. Evrensel Haklar İçin Hukukçular Derneği olarak bu 15 karar hakkında Türkçe bilgi notları hazırladık.

D /Letonya

Başvuru No: 76680/17

Karar Tarihi: 11/01/2024

Md.3 - İşkence Yasağı - İhlal

Başvurucu mahkumiyetini 2008-2017 arasında üç ayrı cezaevinde geçirmiş bir Letonya vatandaşı olup iddiasına göre Letonya cezaevlerinde mahpuslar resmi olmayan, hiyerarşik bir ilişkiye dayanan üç farklı kasta ayrılmış, kendisi cinsel saldırı suçundan hüküm giymesi nedeniyle en düşük kasta mensup sayılmıştır. Fiili hiyerarşi nedeniyle başvuranın diğer mahpuslarla aynı sırada oturması, onlarla aynı mekanda bulunması, sıraya girmesi engellenmiş; başvuran ayrı duşları, tuvaletleri, lavaboları ve yemek masalarını kullanmaya zorlanmıştır. Başvurucunun yazılı şikayetleri ile hiyerarşiyi ortadan kaldırmaya yönelik önlemler alınmaması dolayısıyla kötü muameleye uğradığı yönündeki iddiaları reddedilmiştir. Başvurucunun cezaevlerindeki kast sisteminin varlığına dair iddiaları yerel mahkeme tarafından inandırıcı bulunmakla birlikte kendisine yönelik muamelelerin duygusal şiddet düzeyine ulaşmadığı gibi gerekçelerle davası reddedilmiştir. AİHM, öncelikle kötü muamelenin belli bir şiddet düzeyinde olması gerektiğine dair içtihatlarını tekrarlamış, başvurunun tüm mahpusların kullanımına açık olması gereken olanaklardan keyfi bir şekilde faydalandırılmaması, kendinden yüksek kasta mensup mahpuslardan fiziki ve sembolik olarak ayrı tutulması, düşük görülen işleri yapmaya zorlanması gibi hususların insan onuruna aykırı olması bakımından kötü muamele teşkil ettiğine hükmetmiştir. Buna ek olarak Mahkeme, Letonya yetkililerinin cezaevlerindeki bu nitelikteki olaylara yanıt vermekte yetersiz kaldığını, bu bakımdan başvurunun maruz kaldığı kötü muamelelerin engellenmesine yönelik yükümlülüğünü ihlal ettiğine karar vermiştir.

Rizzo ve diğerleri / Malta

Başvuru No: 36318/21

Karar Tarihi:16/01/2024

Mülkiyet Hakkı bağlantısıyla Etkili Başvuru Hakkı - İhlal Değil

Ek Protokol 1, Md.1- Mülkiyet Hakkı - İhlal

Başvurucular kendilerine miras kalan konut üzerinde intifa hakkı bulunan üç Malta vatandaşıdır. Muris 1972’de söz konusu konutu 21 yıllığına üçüncü bir kişiye kiralamıştır. 1993’te kira sözleşmesi sona eren kiracı yürürlükte olan Malta Kiralama Yönetmeliğindeki bir düzenlemeye dayanarak meskende oturmayı sürdürmüş, aynı düzenleme kapsamında kira bedeli her yıl cüzi artışlarla (2008’de 454 EUR iken 2016’da 519 EUR) başvurularda ödenmeye devam etmiştir. Başvurucular açtıkları dava ile bahsi geçen yönetmelik maddesinin kiracılarının adil ve yeterli bir bedel ödemeksizin belirsiz süreli bir kira ilişkisini sürdürmeye kendilerini mecbur bıraktığını, bu durumun AİHS 1 No’lu Ek Protokolde korunan Mülkiyet Hakkına aykırı olduğunu ileri sürerek tazminat talebinde bulunmuşlardır. Yerel mahkeme 2018 yılında verdiği kararda başvurularda Yönetmelik nedeniyle orantısız bir külfet yüklendiğine, başvuranlara 30.000 EUR tazminat ödenmesine karar vermiştir. Bu arada kira uyuşmazlıklarının Kira Düzenleme Komisyonuna götürülmesini şart koşan yeni bir yasal düzenlemenin yürürlüğe girmesiyle, başvuranlar Aralık 2021’de alınan komisyon kararıyla kira bedelinin ilk iki yıl için 5.000 EUR, sonraki iki yıl için 7.500 EUR olmasına yönelik bir karar alınmasını sağlamışlardır. AİHM, öncelikle Malta Anayasa Mahkemesinin kira ilişkisine dair kararlarında tazminat miktarlarını düşürme ve tahliye kararı vermekten kaçınma eğiliminde olduğunu değerlendirmiş, AYM’nin teoride ve pratikte erişilebilir, oluşan zararı giderebilecek ve makul bir şekilde başarı şansı sunan bir başvuru yolu olduğunu tespit etmişse de piyasa rayıcı gözetildiğinde başvurularda lehine hükmedilen 30.000 EUR tazminatın yeterli olmadığı ve bahsi geçen davanın kapsadığı zaman aralığında konutlarını kiraya veren başvurularda aşırı külfet yüklendiği gerekçesiyle mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Bernotas / Litvanya

Başvuru No: 59065/21

Karar Tarihi: 30/01/2024

Ek Protokol 1, Md.1- Mülkiyet Hakkı - İhlal Değil

Başvurucu Ocak 2017’de bir av sırasında tüfeğini temizlerken Z.K.’yi yanlışlıkla vurmuş, yapılan yargılamada suçlu olduğunu kabul etmiştir. Karnından, kalçasından ve bacağından yaralanan Z.K. yargılama sonunda yaklaşık 10.725 EUR tazminata hak kazanmıştır. Başvurucu, yargılama sürerken mağdura yaklaşık 2.600 EUR ödemiştir. Yaralanma sonucunda oluşan iş gücü kaybı nedeniyle mağdura Devlet Sosyal Sigorta Fonu tarafından emekli yaşına dek sürecek bir aylık bağlanmıştır. Fonun yaptığı ödemelerin tahsili için başvurucuya rücu edilmiştir. Başvurucu gelir düzeyi, ödemesi beklenen miktar ve ödemenin uzunluğu gözetildiğinde Fon’un kendisine yüklediği fahiş borcun mülkiyet hakkını ihlal ettiği gerekçesiyle AİHM’e başvurmuştur. Sosyal güvenlik sisteminin bireylere rücu etmesinin toplumun genel çıkarları ile bireylerin mülkiyet hakkı arasında dengeyi bozucu bir müdahale teşkil edip etmediğini ortaya çıkarmak üzere inceleme yapan AİHM, Fon’un başvurucudan talep ettiği miktarın kendisinin işlediği yaralama eyleminin neden olduğu iş gücü kaybına göre hesaplanmış olmasını, mağdurun iş gücü kaybının süreç içinde yeniden değerlendirilerek bu oranın düşürülmüş olmasını, Fon’un mağdura bağladığı aylığın asgari ücret gibi zenginleştirici olmayan bir referans değere göre belirlenmiş olmasını, başvurucunun rücu sonucu talep edilen ödemeler karşısında ciddi geçim sıkıntısına düşeceğine dair ulusal makamlara bir bildirimini olmamasını ve Fon’un başvurucuya borcunu taksitler halinde ödemeye imkân tanıdığını da dikkate alarak mülkiyet hakkının ihlalinin söz konusu olmadığına karar vermiştir.

Ismayilzade /Azerbaycan

Başvuru No: 17780/18

Karar Tarihi:18/01/2024

Md.8 - Özel ve Aile Hayatına Saygı Hakkı - İhlal Değil

Başvurucu 1990 doğumlu bir Azerbaycan vatandaşıdır. Başvurucu yeni doğan oğluna bir Şii adı olan Əbülfəzlabbas’ı veya onun varyasyonları olan adları vermek istemiş fakat devlet yetkilileri başvurucunun taleplerini bunların Azerbaycan Ulusal Bilimler Akademisi tarafından onaylanan adlar arasında olmadığı gerekçesiyle reddetmiştir. (İlgili ulusal mevzuata göre bu liste tavsiye niteliğinde olup ebeveynler bu listede olmayan adları da resmi nüfus kaydına kaydetmekte serbesttirler.) Bu arada anne oğlunun adını Abbas olarak tescil ettirmiştir. Konuyu ulusal mahkemelere taşıyan başvurucunun davaları yukarıda anılan gerekçenin yanı sıra bu adların telaffuz sorunlarına neden olacağı gerekçesiyle reddedilmiştir. Yüksek Mahkeme başvuruyu reddederken, ayrıca, çocuğun adının halihazırda “Abbas” olarak kaydedildiğini ve başvurucunun hukuk

mahkemelerine olağan ad değiştirme davası açma hakkı olduğuna da vurgu yapmıştır.

AİHM'e yapılan başvuruda Mahkeme, öncelikle verilecek adın çocuğun yüksek faydası ilkesine uygun olması ilkesine vurgu yaparak ulusal mahkemelerin bu yöndeki gerekçesini kaydetmiştir. AİHM, ayrıca başvurucunun "Əbulfəzlabbas" adının kendisinin dinsel inanişı dolayısıyla seçmek istediğini ve Azericenin niteliklerine uygun olduğu iddiasını ilk kez temyiz mahkemesinde ileri sürmesi; yine başvurucunun Abbas adını kaydettirme gerekçesi olarak çocuğunu tedavisi için İnan'a götürmesi gerektiği iddiasını ilk kez AİHM başvurusunda ileri sürmesi karşısında başvurucunun aile ve özel hayata saygı hakkını ihlal edilmediğine karar vermiştir.

Akhmednabiyev ve Kamalov / Rusya

Başvuru No: 34358/16, 58535/16

Karar Tarihi: 30/01/2024

Md.2 - Yaşam Hakkı - İhlal

Başvurucular, Rusya'nın Dağistan bölgesinde öldürölen iki gazetecinin yakınlarıdır. Bölgede, kimliği belirsiz kişiler tarafından gazetecilerin, insan hakları savunucularının ve avukatların silahlı İslamcılarla işbirliği yaptıkları iddialarını içeren infaz listeleri dağıtılmıştır. 2013 yılı Ocak ayında Akhmednabiyev silahlı saldırıya uğramış, soruşturma devam ederken gazeteci düzenlenen ikinci bir saldırıyla Temmuz 2013'te arabasında öldürölmüştür. Kamalov ise 2011 yılında işyerinin girişinde öldürölmüştür. AİHM, Akhmednabiyev'in ölümine ilişkin olarak defalarca askıya alınan ceza soruşturmasının Haziran 2022'de halen devam ettiğini, birkaç kişinin mahkumiyeti ile sonuçlanan Kamalov soruşturmasının ise 9 yıl sürdüğünü tespit etmiştir. Mahkeme, her iki başvuran açısından herhangi bir gelişme olmaksızın aradan geçen uzun süreler içinde yaşam hakkına bağlı etkili soruşturma yükümlölüğünün gereği olan ivedilik kriterinin yerine getirilmediğini, yaşam hakkının usul yönünden ihlal edildiğini tespit etmiştir. AİHM ayrıca, Akhmednabiyev açısından 2009 yılında başlayan ölüm tehdidinin 2013'te ilk kez gerçekleşerek gerçek ve acil bir tehlikenin var olduğunu net olarak ortaya koymasına rağmen devletin Akhmednabiyev'in hayatını korumak için gerekli tedbirleri yerine getirmediğine, yaşam hakkının esas bakımından da ihlal edildiğine karar vermiştir.

Wiegandová /Çek Cumhuriyeti

Başvuru No : 51391/19

Karar Tarihi :11/01/2024

Ek Protokol 1, Md.1 - Mülkiyet Hakkı - İhlal Değil

Başvuran 1948 doğumlu bir Çek Cumhuriyeti vatandaşıdır. Prag'da bulunan bir binanın mülkiyeti komünizm sonrası dönemde iade düzenlemelerinin bir parçası olarak önce başvurucunun partnerine, daha sonra 2003 yılında başvurucuya miras yoluyla geçmiştir. Ancak, yapıda yer alan 59 bağımsız bölümün altısına ilişkin olarak yapılan iade bir konut kooperatifi lehine irtifak hakkı korunarak yapılmıştır. 59 bağımsız bölümün 58'ini satan ve geriye kalan bir daire üzerindeki irtifak hakkının kaldırılması için başvurucunun yasal girişimleri sonuçsuz kalmıştır. AİHM, komünizm sonrası geçiş döneminde karmaşık mülkiyet sorunları oluştuğunu ve devletlerin konuya ilişkin düzenlemelerde geniş bir takdir yetkisine sahip olduğunu kabul etmiştir. Mahkeme, başvurucunun daireler üzerindeki sınırsız irtifak hakkı nedeniyle daireleri kiralayamadığını ya da kullanamadığını, ancak buna karşılık 58 taşınmazı satarak maddi fayda sağladığını, yapının inşasında katkısı bulunan kooperatif üyelerinin de mülkiyet haklarının korunması gerekliliği karşısında devletin orantısız bir müdahalesi olmadığına, başvuranın mülkiyet hakkına ilişkin bir ihlalin olmadığına karar vermiştir.

Al-Hawsawi / Litvanya

Başvuru No: 6383/17

Karar Tarihi:16/01/2024

Md. 3,5,8,6,13 - İşkence ve Kötü Muamele Yasağı, Özgürlük ve Güvenlik Hakkı, Özel Hayata Saygı Hakkı, Adil Yargılanma Hakkı, Etkili Başvuru Hakkı : İhlal

Başvurucu Suudi Arabistan vatandaşı olup 11 Eylül saldırıları sonrasında terör şüphesiyle CIA tarafından yakalanarak Yüksek Değerli Tutuklu sıfatıyla Litvanya dahil birçok ülkede gizli şekilde hapisanelerde tutulmuş, 2006 yılından bu yana da ABD gözetiminde Guantanamo üssünde tutulmakta, idam cezasıyla yargılanmaktadır. Başvurucu; Litvanya'da bulunduğu sırada işkenceye maruz

kaldığını, iletişimsiz bırakıldığını, devletin daha fazla kötü muameleye maruz kalacağı yerlere nakledilmesine izin verdiğini ve son olarak da işkence ve ölüm cezasıyla karşılaşacağı ABD'ye gönderilmesine imkan sağlandığından bahisle şikayetçi olmuştur. Mahkeme, başvuranın iadesine ilişkin olağandışı uygulamalara yönelik olarak Litvanya makamlarının işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin ciddi ihlal iddialarını ele alırken etkili ve kapsamlı bir soruşturmanın gerekliliklerini yerine getirmeyerek usuli yönden işkence ve kötü muamele yasağını ihlal ettiğini, başvuranın Litvanya makamlarının rızası ile göz yumması sonucu maruz kaldığı program kapsamında rutin bir uygulama olarak gözlerinin bağlanması, başına çuval geçirilmesi, hücre hapsi, sürekli gürültü, farklı yoğunluklarda sürekli ışık, bacağa pranga içeren tutulma koşullarının insanlık dışı muamele olduğunu ve esas bakımından da işkence ve kötü muamele yasağını ihlal ettiğini, başvuranın gizli şekilde hapis tutulmasının da özgürlük ve güvenlik hakkının ihlali olduğunu, adil yargılama kriterlerini takip etmeyeceği muhtemel olan bir askeri mahkemede yargılanmak üzere gönderilmesinin adil yargılanma hakkının ihlali olduğunu, idam cezasıyla yargılanma ve idam edilme ihtimali bulunan ABD'ye gönderilmesinin adil yargılanma hakkı ile bağlantılı şekilde yaşam hakkı ve işkence yasağını ihlal ettiğini, ayrıca diğer sebeplerle özel ve aile hayatına saygı hakkı ile etkili başvuru haklarının da ihlal edildiğini tespit etmiştir.

Dabo / İsveç

Başvuru No: 12510/18

Karar Tarihi:18/01/2024

Md.8 - Özel ve Aile Hayatına Saygı - İhlal Yok

Başvurucu; Suriye vatandaşı bir hekimdir. 2014 yılında İsveç'e ikinci eşi ile giriş yapmış ve sığınma talebinde bulunmuştur. 2016 yılında mülteci olarak kendisine daimi ikamet izni verilmiştir. Bu sırada ilk eşi ve beş çocuğu Suriye'den Ürdün'e geçmiş ve 2013'ten bu yana Ürdün'de BMMYK koruması altında yaşamaktadır. Başvurucu; ilk eşi ve çocukları için aile birleşimi başvurusunu yapmıştır. Yetkili makamlar ülkenin yeni göç düzenlemeleri gereğince ikamet izni alındıktan üç ay ve sonrasında yapılan aile birleşimi başvurularında "bakım yeterliliği" ve "konut şartı" arandığını, başvuru ve ailesinin ikamet izni alındıktan 8 ay sonra bu başvuruyu yaptığını, başvuru tüm aileyi geçindirecek bir geliri olmadığını, iki odalı bir evde diğer eşiyle yaşadığı için konut şartını da sağlamadığını belirterek başvuruyu reddetmiştir. Başvurucu, aile birleşim başvurusunun reddi kararının özel ve aile hayatına saygı hakkının ihlali olduğu ileri sürmüştür. Mahkeme, başvuranın daha önce hiç İsveç'te yaşamamış ailesiyle bir araya gelme konusundaki menfaati ile devletin ekonomik refahı ve göç yönetimi

**Evrensel Haklar
İçin Hukukçular
Derneği**

menfaatleri arasında adil bir denge kurulup kurulmadığını incelemiştir. Başvurucunun İsveç'te hayatını sürdürebilmesi için hekimlik mesleğinin tanındığını, yeterli bir süre içinde geçimini daha iyi sağlayabilecek duruma geleceğini ve ailesini ziyaret etmesinin önünde bir engel olmadığını, çocukların özel durumuna ya da başvurucuya bağımlılığına ilişkin bir durumun ileri sürülmediğini tespit etmiş, devletlerin geniş takdir yetkisini dikkate alarak 8. maddenin ihlal edilmediğine karar vermiştir.

Nafornița / Moldova Cumhuriyeti

Başvuru No: 49066/12

Karar Tarihi:16/01/2024

Md.8 - Özel ve Aile Hayatına Saygı Hakkı - İhlal

Başvurucu, 11 yıldan fazla bir süredir yaşadığı, devletin hüküm ve tasarrufundaki daireden tahliye edilmiş olup Yüksek Mahkemenin ayrıkça içtihadına dayalı olarak adil yargılanma hakkı, özel hayata saygı hakkı ile mülkiyet hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvurucunun ikamet ettiği taşınmaz hizmet ilişkisine bağlı tahsis edilmiş kamusal binalardan birinde yer almakta olup daha sonra özelleştirilmiştir. AİHM, yerel mahkemenin, başvuranların on bir yılı aşkın süredir yaşadıkları devlete ait bir apartman dairesinden tahliye edilmelerine karar verirken, çatışan menfaatlerin uygun şekilde ele alınmadığını, alternatif konutlarının olmaması başta olmak üzere başvuranların durumunun yeterince dikkate alınmadığını, tahliye gerekçesi olarak binada ikamet edecek çalışanlarının konut ihtiyacı gibi bir nedenin ileri sürülmediğini, Yüksek Mahkemenin konuyla ilgili verdiği kararların çelişkili olduğunu ve önceki kararından farklı bir çözüme gitmesini gerektirecek bir durum olmadığını başvurucunun tahliyesinin özel ve aile hayatına saygı hakkının ihlal ettiğine karar vermiştir.

Tena Arregui / İspanya

Başvuru No: 42541/18

Karar Tarihi:11/01/2024

Md.8- Özel Hayata Saygı Hakkı- İhlal Değil

**Evrensel Haklar
İçin Hukukçular
Derneği**

Başvurucu, İspanya'da UPyD isimli siyasi partinin Mart 2015 tarihine kadar yönetim kurulu üyeliğini yapmıştır. Aynı dönemde parti liderlik değişim sürecine girmiş, başvurucunun da dahil olduğu bir kısım üyeler rakip parti ile bir koalisyon kurmak istemiştir. Parti bir üyesinin ihracına karar vererek, anlaştığı özel bir şirket aracılığıyla başvurucunun da yazışmalarının yer aldığı bir kısım e-postaları izlemeye almıştır. Başvurucu diğer kıdemli parti üyeleriyle e-postalarının paylaşılmasının haberleşmeye saygı hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüştür. AİHM, siyasi partilerin demokrasi bakımından önemine vurgu yaparak işçi-işveren ilişkisinden farklı bir durumun söz konusu olduğunu belirlemiştir. Mahkeme, yerel mahkemelerin izleme raporu düzenlemesinin amacının siyasi partideki düzensizlikleri tanımlamak olduğunu tespit ettiklerini, izlemenin özel hükümlerle sınırlandırıldığını gözlemlediklerini, yapılan değerlendirmelerin keyfi olmadığını, başvuranın hukuk mahkemelerinde dava açmadığı da dikkate alındığında yetkililerin başvurucunun özel hayatına saygı ve haberleşme hakkına yönelik yeterli koruma sağladığını belirtmiştir. Mahkeme, Sözleşmenin 8. maddesi kapsamında bir ihlal olmadığına karar vermiştir.

Miranda Magro / Portekiz

Başvuru No: 30138/21

Karar Tarihi:09/01/2024

Md.3 - İşkence ve Kötü Muamele Yasağı - İhlal

Md.5 - Özgürlük ve Güvenlik Hakkı - İhlal

Başvuran, paranoid şizofreni hastalığı nedeniyle cezai sorumluluğunun bulunmadığına karar verilmesinin ardından mahkum edildiği suçlardan dolayı tedbiren hapsedilmiştir. Başvuran, 14 Nisan 2021 tarihinden 18 Ekim 2021 tarihinde bir akıl sağlığı tesisine nakledilene kadar Caxias Cezaevi Hastanesi'nin psikiyatri biriminde tutulmuştur. Başvuran, söz konusu cezaevi hastanesinde tutulma koşullarından ve yeterli tıbbi bakımın sağlanmamasından şikâyetçi olmuştur. Mahkeme başvuranın durumunun gerektirdiği tedavi koşullarının sağlanmamasının onu ortalama bir mahpustan daha savunmasız hale getirdiğini, aşırı kalabalık cezaevi koşullarının, personel yetersizliğinin, hastane ve hasta yönetimindeki eksikliklerin, başvurnain sıkıntı, ıstırap ve korku duygularını artırma etkisi bulunduğunu tespit ederek işkence ve kötü muamele yasağının ihlal edildiğini, ilgili tespitleri bakımından başvuranın söz konusu tesiste tutulmasının ise başvuranın özgürlük ve güvenlik hakkını ihlal ettiğine karar vermiştir.

Allée / Fransa

Başvuru No: 20725/20

Karar Tarihi:18/01/2024

Md.10- İfade Özgürlüğü- İhlal

Başvuru, kar amacı gütmeyen bir dini eğitim kurumunda çalışan başvuru sahibinin bir kurum yöneticisi hakkında taciz ve cinsel saldırı iddiaları içeren bir e-posta göndermesi sonrasında yürütülen yargılamada başvuru sahibinin alenen hakaret suçundan mahkum edilmesine ilişkindir. İlgili e-posta hem kurum içinden hem de dışından altı kişiye gönderilmiştir. AİHM, ifade özgürlüğü kapsamında, zihinsel veya cinsel tacize maruz kaldıklarını iddia eden bireylere uygun korumanın sağlanması gerektiğini vurgulamıştır. Mahkeme, yerel mahkemelerin iddianın gerçeğe dayalı olup olmadığını değerlendirirken "yeterli olgusal temel" kavramını ve "iyi niyet" kriterlerini davanın koşullarına uyarlamayarak başvurana aşırı bir ispat yükü yüklediklerini değerlendirmiştir. AİHM, başvuru sahibinden altı kişiye gönderilen ve bunlardan yalnızca birinin kurum dışarıdan olduğu e-postanın, tacizci olduğu iddia edilen kişinin itibarı üzerindeki etkisinin sınırlı olduğunu, her ne kadar başvurana verilen para cezası ağır değilse de, başvuru sahibinin bir suçtan dolayı mahkum edildiğini, bunun zihinsel veya cinsel tacize ve hatta cinsel saldırıya varan ciddi eylemleri bildirmekten kişileri caydırabilecek bir etkiye sahip olduğunu tespit etmiştir. Mahkeme başvuru sahibinin ifade özgürlüğü hakkına getirilen kısıtlama ve izlenen meşru amaç arasında orantı bulunmadığına, bu nedenle ifade özgürlüğünü koruyan Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

Alkhatib vd. / Yunanistan

Başvuru No: 3566/16

Karar Tarihi:16/01/2024

Md.2- Yaşam Hakkı- Esas ve Usul Bakımından İhlal

Başvuru, 2014 yılında Suriyeli mültecileri taşıyan bir tekneye Pserimos yakınlarında Yunan sahil güvenlik ekipleri tarafından ateş açılması sonucu gerçekleşen ciddi yaralanmalar ve bir kişinin ölümüne ilişkindir. AİHM, yaşam hakkının usule ilişkin yönü kapsamında, ulusal makamlar tarafından yürütülen

soruşturmada çok sayıda eksiklik olduğunu; bunun özellikle delillerin kaybolmasına yol açtığını ve soruşturmanın yeterliliğini etkilediğini tespit etmiş, ölümcül olabilecek güç kullanımının davanın özel koşullarında haklı olup olmadığının belirlenememesinin yaşam hakkının usul yönünden ihlaline sebebiyet verdiğini tespit etmiştir. Mahkeme, yaşam hakkının esasına ilişkin olarak, davalı Devletin, sahil güvenlik operasyonları alanında potansiyel olarak ölümcül güç kullanımını düzenleyen yeterli bir yasal çerçeve oluşturma yükümlülüğünü yerine getirmediğini tespit etmiştir. AİHM, teknenin yolcu taşıdığını varsayabilecek olan sahil güvenlik görevlilerinin, herhangi bir ölüm tehlikesini en aza indirmek için gerekli özeni göstermediklerini, ateşli silahların kullanımına ilişkin net olmayan düzenlemeler bağlamında aşırı güç kullandıklarını saptayarak yaşam hakkının esas bakımından da ihlal edildiğine kanaat getirmiştir.

O.R. / Yunanistan
Başvuru No: 24650/19
Karar Tarihi:23/01/2024

Md.3- İşkence ve Kötü Muamele Yasağı - İhlal

Başvuru, Afganistan uyruklu 2003 doğumlu O.R.'nin Kasım 2018'den Mayıs 2019'a kadar Yunanistan'daki yaşam koşullarıyla ilgilidir. İlgili tarihte refakatsiz bir çocuk ve sığınmacı olan başvuran, yaklaşık altı ay boyunca evsiz kaldığını, temel ihtiyaçlara erişemediğini ve resmi olarak belirlenmiş bir yasal vasisi olmadığını iddia etmiştir. Mahkeme, söz konusu dönem boyunca Yunanistan makamlarının O.R.'yi güvenlik, barınma, hijyen veya gıda ve bakıma erişim de dahil olmak üzere ihtiyaçlarını karşılamak için alınan tedbirlerin yetersiz olduğunu, küçükler için tümüyle uygunsuz bir ortamda sığınmacı ve refakatsiz bir çocuk olan başvurucunun güvencesiz koşullarda kendi başının çaresine bakmak zorunda bırakılmasının insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele teşkil ettiğini, Sözleşme'nin 3. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir.

Cherrier / Fransa
Başvuru No: 18843/20
Karar Tarihi:30/01/2024

Md.8- Özel ve Aile Hayatına Saygı Hakkı- İhlal Değil

Dava, evlat edinildiğini evlat edinenin ölümünden sonra öğrenen başvurucunun biyolojik annesinin kimliğinin kendisinden gizlenmesine ilişkindir. Başvuran, kökenine ilişkin bilgilerin açıklanması için idari bir başvuruda bulunmuş, ancak annesi kimliğini açıklamama tercihini yinelemiştir. Mahkeme, söz konusu reddin, başvuranın Sözleşme'nin 8. maddesi uyarınca özel hayatına saygı gösterilmesi hakkına bir müdahale teşkil ettiğine karar vermiştir. Mahkeme müdahalenin yasal bir dayanağa sahip olduğunu tespit etmiş, başvuranın hakları ve menfaatleri ile biyolojik annesinin hakları ve menfaatleri arasındaki çatışmayı incelemiştir. AİHM, annenin rızasına bağlı olarak kimliğinin gizliliğinden feragat edilmesine ve çocuğun kökenine ilişkin kimlik belirtici olmayan bilgilere erişilmesine yönelik mevcut prosedürün, söz konusu haklar ve menfaatler arasında adil ve makul bir denge sağlamak için uygun bir mekanizma olduğuna kanaat getirmiştir. Mahkeme, başvuranın kökenini öğrenme hakkı ile biyolojik annesinin anonim kalmaya ilişkin hak ve menfaatleri arasındaki adil dengenin bozulmadığını, Sözleşmenin 8. maddesinin ihlal edilmediğini tespit etmiştir.